

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Gallia Vindicata, In Qua Testimoniis Exemplisque
Gallicanæ Præsertim Ecclesiæ, Quæ Pro Regalia, Ac
Quatuor Parisiensibus Propositionibus A Ludovico
Maimburgo, Aliisque producta sunt, Refutantur**

Sfondrati, Celestino

[Ort nicht ermittelt], MDCLXXXVIII.

4. Insignis Maimburgi fallacia in citando Pij II. testimonio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38277

& alia similia, quæ falsissima omnino sunt. Sicut & illud falsum, quod Concilium sit supra Papam, quia vacante sede, aut Pontifice dubio pertineat ad Concilium de Pontifice dubio sententiam ferre, ex quo colligit, Concilium esse supra Papam etiam certum; manifesta enim est disparitas, nam Papa dubius, cum lateat, nec missionem & commissionem suam ostendat, non est caput visibile Ecclesiæ, cum de illo non constet: nec tenetur Ecclesia ei obedire utpote Commissionem suam non probanti: & quamvis vacante sede decernere, & imperare Concilium possit, quia in hoc casu supremum est in Ecclesia tribunal (sicut capitulum vacante Sede Episcopali) neque possit in rebus fidei errare; cum deficiente Capite visibili à Capite invisibili, hoc est, Christo gubernetur; secus est, postquam Caput visibile electum est, tunc enim cessat immediatus Christi in Ecclesiam influxus, qui Ecclesiam suam non aliter vult gubernare, quam per vocem ac directionem Capitis visibilis: quemadmodum ferè quamdiu Populo Israelitico humanus cibus in deserto defuit, cælesti eum pavit: at ubi Chananaeam ingressis cibus humanus præstò fuit, cælestis defuit, aliter ergo DEUS Ecclesiam regit Capite visibili destitutam; aliter Capite visibili instructam, sicut aliter pavit Israël, cum humanus cibus defecerat, aliter cum abundabat; aliter Eliam in deserto, aliter in Civitate.

IV. *Opponit 15. (a) Testimonium Pij II. Summi Pontificis. Pius, inquit, II. cum adhuc Æneas Silvius vocaretur, ageretque Basileensis Concilij Secretarium, exemplo Doctorum Parisiensium omnem nervum intendit, ut defenderet majorem esse Concilij, quam Pontificis auctoritatem: at verò ubi Pontificatum obtinuit, ex rationibus, quas facile quisvis imaginari sibi potest, animum induxit, ut mundo palàm faceret, se ab ea sententia recessisse, quam olim utpotè de meritis ac justitia causa optimè instructus ardentissimè defenderat. Id per Bullam fecit, in qua retractat, revocatque, quæ Basilea docuerat, & tamen in hac ipsa retractatione non potuit imperare sibi, quin manifesta veritati suffragium ferret, aperiretque utriusque sententia, & quam deferebat, & quam recens complectebatur, elogium. En ejus verba: tuebamur antiquam sententiam, ille (hoc est Cardinalis) novam defendebat: extollebamus Concilij Generalis auctoritatem, ille Apostolica Sedis potestatem magnoperè commendabat. En ingenuam Pij confessio-*
nem

(a) Maimb. cap. 25, fol. 258.

nem! factur sententiam, quæ Concilij partes tuetur, antiquam esse; eam verò quæ Pontificem præfert, novam recensque inventam. At verò id ipsum est, quod nobis probandum suscepimus; quippe id solum præsentis libro agimus, ut Lectoribus ostendamus, quanam hæc in re antiquitatis mens & sententia fuerit. Ergo postquam tam solenne & irrefragabile Pij II. testimonium pro causa nostra habemus; merito, quod etiam in alijs articulis supr. recensitis observatum est, celebre illud Cælestini I. dictum usurpaverim: Desinat incesse Novitas Vetustatem. Hactenus Maimburgus, cujus verba ex Gallico ad amussim transtuli.

Resp. Duo complectitur Maimburgi objectio. Primum est, Pium postquam Pontificatum adeptus est, opinionem de Concilio mutasse, quam eò usque altè imbiberat, parique ardore defenderat; id denotant ea Maimburgi verba: *Mais quand' luy meme fut devenu Pape, il crut par une raison, que l'on peut aisement deviner, qu' il devoit faire scavoir à tout le Monde, qu' il avoit changé de sentiment, & qu' il croit alors tout le contraire de ce, qu' il avoit soutenu auparavant.* Hoc est, Postquam ipse Pontificatum obtinuit, in animum induxit, toti Mundo palam facere, se mutasse sententiam, & tunc contraria illis sentire, quæ prius defenderat. Et infra: *C' est ce qu' il fit sollemment par une Bulle, dans la quale il se retracte, & en se retractant pour declarer, qu' il vouloit suivre une autre opinion, &c.* hoc est, Hoc ipsum solemniter vigore Pontificia Bulla executus est, in qua retractat priorem suam sententiam, & dum retractat, simul profitetur, se aliam opinionem amplecti velle. Et infra: *Ce Pape qui voulut bien changer d'avis, changeant de condition.* Hoc est: *Hic Papa volens sententiam mutare, cum mutavit conditionem.* Quæ omnia aperte significant, Pium tunc primum sententiam suam de auctoritate Concilij mutasse, cum mutavit statum, rerumque potitus est. Secundum est, quod Maimburgus in ea objectione asserit: *Pium in Bulla retractionis scripsisse, sententiam, quæ Concilium Pontifici præfert, antiquam esse, quæ verò Pontificem Concilio, novam, recentemque.* Cæterum hæc duo, quæ Maimburgus allegatâ ad marginem Pij Pontificis Bullâ scribit, tam sunt à vero aliena, tamque compertæ falsitatis, & ipsi Bullæ, quam allegat, contraria, ut mirer non erubuisse adeò corruptis mercibus incautos fallere, eos præsertim, quibus Bullam legendi aut tempus, aut occasio deerat, aut saltem non esse veritum, tandem fallaciam observatum iri æterno Auctoris dedecore. Primum quod attinet, certum, & ex ipsâ Bulla (a) manifestum est,

X

Pium

(a) Bulla Pij II. quæ in Bullario est 10. Anno 1463. S. 4.

Pium multò antè, quàm Pontificatu potiretur, sententiam mutasse; inò cum nondum sacris ordinibus initiatus est. Audi ipsam Bul- lam à Maimburgo productam, & malignà interpretatione corru- ptam. Dicent foriàsse aliqui, cum Pontificatu nobis hanc opinionem advenisse, & cum dignitate mutatam esse sententiam. Haud ità est, longè aliter actum, Anno salutis primo & trigésimo supra mille simum quadringentesimum, cum Domi- nico Capranica, quem Martinus V. in secreto Cardinalium Consistorio creaverat, Eugenius IV. spreverat, Basileam petivimus. Julianus aderat Cardinalis S. Angeli: Is cum ceteris prestaret, auditià Eugenij revocatione, presidentiam dimissi- tanquàm Summo Pontifici vellet obedire; sed cum augeteretur indies, Eugenio vel invito Concilij presidentiam resumpsit, & auctoritatem Concilij mirum in mo- dum extollens, eminentiam prima sedis suppressere cepit, & cum esset facundissi- mus, facile persuasit Auditoribus, quæ cupiebat. Nos qui ex patria juvenes, non ex Urbe illum migraveramus, & nova tunc primùm avis ex Senensi Gymnasio evolaveramus, rudes & inexerti vera esse arbitrabamur cuncta, quæ dicebantur: nec putabamus mentiri alios, qui nesciremus ipsi mentiri, atque ut est innotuit homini, tetra & horrenda crimina odio habebamus. Nec Eugenium amare potui- mus, quem tot, tantisque testes indignum Pontificio culmine dicerent. Et infra: Al- versus Concilij dignitatem mutire aliquid crimen hæresis fuit: Una omnium votæ Concilium Eugenio præferebat. De Sedis Apostolica præcellentia aut silentium, aut contemptus, Concilium Concilium cuncta sonabant. Didicimus ergo, quæ audivimus. Et infra: Et quamvis postea Julianus S. Angeli, & Johannes S. Petri Cardinales, quibus plurimum credebamus, ad Eugenium defecissent, quamquam paucissimi in fide Basileensi remansissent, nolimus tamen credere, existimantes cunctos, qui abibant, metu recedere, ne bona temporalia perderent. Post pauca: Forè per id tempus (cum videl: Aneas in aula Friderici Imperatoris, qui neutri parti, hoc est, nec Eugenio, nec Concilio adhæreret) Julianus sancti Angeli Cardinalis ex Hungaria Viennam venit; cum eo sermonem pro veteri consuetudine miscuimus; sæpè de rebus Basileensibus disputavimus; tuebamur antiquam sententiam, ille novam defendebat. Extollebamus Concilij Generalis auctoritatem, ille Apostolica Sedis potestatem magnoperè collaudabat, &c. Et paulò post: Ad extremum cum suis scriptis dictisque Cardinalem premeremus, vinceremúsque vehementer; subridens ille: Tu, inquit, Anea tabellis obfirmatis agis mecum, & quoniam aliquando sensimus ut dicis, idcirco & hodie idem putas debere sentire, & addictos priori sententia credis? cur non liceat omni tempore relicto falso verum amplecti? Tu qui errantem olim secutus es, cur non modo se- queris

queris recta monentem? &c. Et infra: *Hæserunt pectori nostro verba viri; quibus consideratis cecidit ab oculis nostris caligo, quæ velut aranearum tela verum cernere impediebat.* Erasmus adhuc penè Laici, quando ad Eugenij Obedientiam rediimus. Ex Basilea Clericali tantum caractere insigniti recessimus, nec unquam sacros induimus ordines, nisi post veritatem cognitam Basileensi cecitate relicta &c. Hactenus Pij Bulla, ex qua sequentia deducimus.

Primò. Pium II. non scripturæ, non Patrum, non Conciliorum auctoritate adductum esse, ut Basileensi sententiæ adhæreret, sed ut ipsemet fatetur, rerum ignorantia, inconsultâ juventute, calumnijs in Eugenium jactatis, societate & exemplis aliorum.

Secundò. Pium multò ante Pontificatum, imò penè adhuc Laicum mutasse sententiam, quam Basileæ conceperat de Concilij auctoritate; idque non Romæ, sed Viennæ in Austria, ubi veritatem ab illis edoctus est, qui Eugenium maximè impugnaverant. Quanta ergo Maimburgi aut ignorantia, ut causam suam quovis modo juraret, scribentis Pium mutasse cum Dignitate sententiam!

Tertiò. Illa Pij verba: *Tuebamur antiquam sententiam, ille novam defendebat. Extollebamus Concilij Generalis auctoritatem, ille Apostolica Sedis potestatem magnopere collaudabat.* Non eum habent sensum, quem Maimburgus illis affigit; quasi videlicet Pius crederet, sententiam, quæ Concilium Pontifici præfert, fuisse in Ecclesia jam antiquam, & ab antiquis Patribus, Conciliisque receptam: quæ verò Pontifici favet, novam, recentemque: non hic, inquam, eorum verborum sensus est, sed ut apertissimè ex verbis & contextu patet, iste: Pium, cum Cardinali S. Angeli Juliano antiquam, quam olim ipse Julianus Basileæ defenderat, pro Concilio opinionem, objiceret, & pro hac olim à Juliano assertâ opinione pugnaret; Julianum econtrâ antiquæ suæ opinionis pœnitentem, novam, quam pro Pontifice amplexus erat, conatum esse Pio persuadere: primò enim contra Pontificem Julianus Basileæ scripserat, dixeratque, multòsque perverterat, & hanc vocat *sententiam ejus antiquam*: postea pœnitens pro Pontifice steterat, & hanc vocat Pius *novam Juliani sententiam*. Id ita esse luce clarius est ex suprâ recitatis Bullæ verbis. Potuitne jam rogo indignius aliud facinus cogitari, quàm hoc Maimburgi, non erubescantis tam pudendis artibus Galliam decipere, ac veritati imponere? potuitne aliquid turpius facere Tiberius, Sejanus,

Machiavellus, aut quisquis veritati bellum indixit? ego nullum huic fallaciæ aut parem legi, aut fœdiorem: ignoscerem tamen necessitate peccanti; quippe non poterat defendi pessima causa, nisi pessimis artibus, nisi eam spontè suscepisset; quod verò sine flagitio fieri non potuit, non decuit velle. Cœterum tantum abfuit, Pium in ea Bulla retractatoria sententiam, quam nos defendimus, pro nova habuisse, ut eam potiùs antiquissimam, & antiquissimis Conciliorum, Patrùmque Decretis consentaneam fateatur; sic enim ad finem Bullæ loquitur: *Veneramur Constantiense Concilium, & cuncta quæ præcesserunt, à Romanis Pontificibus nostris Prædecessoribus approbata, inter quæ nullum unquam invenimus fuisse ratum, quod stante Romano indubitato Pontifice absque ipsius auctoritate convenerit, quia non est Corpus Ecclesie sine Capite, & omnis ex Capite defluit in membra potestas.* Si ergo nulla fuere Concilia, quæ pro ratis haberi potuerint, nisi post Summi Pontificis approbationem; & nulla est in Ecclesia potestas, quæ non defluerit à Capite; sequitur omnia Concilia à Pontifice indubitato pendere, sicque doctrinam & veritatem, quam modò tutamur, tam esse antiquam, quàm sunt ipsa Concilia, imò cum istis natam.

Opponit 16. (a) Ipsi Romani Pontifices, præsertim Gelafius, Cœlestinus I. Leo, Simplicius, Martinus, Gregorius Magnus, Joannes VIII. Eugenius III. apertè profitentur: se sacrorum Canonum, Conciliorumque Decretis subiectos esse; non posse terminos Patrum præterire; non contra statuta majorum agere; contra DEUM, & Canonum Sanctiones non posse supplicantium precibus acquiescere, Pontificibus regulas dominari, non Pontifices Regulis &c.

Resp. Ad hanc objectionem jam sæpè, & invictè responsum est. Loquuntur Pontifices de Concilijs non Acephalis, & à Pontifice Romano improbatis; sed de Concilijs confirmatis, approbatisque, de quibus nulla in præsentia quæstio est. Deinde alia est subiectio quoad vim *Directivam*, alia quoad vim *coactivam*: de hac in Concilio Constantiensi dictum est: *Papam electum ligari non posse*, ut suprà ostendimus. De *directiva* certum est, nullam inferri superioritatem; nam & Papa suis legibus, & suorum Antecessorum obligatur; non idèò tamen Papa aut sibi, aut suis Antecessoribus

(a) Maimb. ch. 20. fol. 204

foribus subjectus est; & ratio est, quia vis directiva non tam ex lege humana, quam divina, & naturali proficiscitur vitandi scandalii, se conformandi cum alijs Reipublicæ partibus, ac præsertim non provocandi subditos ad contemptum Legum, quod fieret Legislatore nullas Leges curante. Deinde multa dicimur non posse, quæ licet validè à nobis fiant, non tamen honestè, non licitè, non utiliter, hæc enim à Jure Civili, & Canonico inter impossibilia reputantur, & in hoc sensu celebrem illam sententiam pronuntiârunt Imperatores, videlicet: (a) *Dignam esse vocem Majestatis Regnantis, Legibus alligatum se Principem profiteri, & majus imperio esse, submittere legibus Principatum.* Et Paulus Jurisconsultus: *Legata Imperatorem vindicare inverecundum est, decet enim tantam Majestatem eas servare leges, quibus ipse solutus est.*

Et hîc Finis esto tertiæ Dissertationis.

X 3

DIS.

(a) L. digna vox ff. de Legibus. L. ex imperfecto. ff. de Legatis 3. V. Regalè Sacerdot. fol. 445. S. Thom. 1. 2. q. 96. a. 5. ad 3. Gratian. causa 25. q. 4.